

de borgere få hjælp ved de lokale retshjælpsinstitutioner, men disse må ikke føre sag ved domstolene; hertil kræves ordinær advokat. Personer med en middel eller høj indkomst vil langt nemmere kunne betale en advokat i en civil retstvist. Måske har denne type borger endda mulighed for at tegne en retshjælpsforsikring. Men disse personer med middel eller god økonomi vil også være omfattet af forslaget. Det er ikke et socialpolitisk forslag, men et retspolitisk forslag.

I virkelighedens verden er det som nævnt ikke sagsgenstanden, der på nogen måde afgør, hvor omfattende advokatarbejdet er i forbindelse med den enkelte retssag. Følgende kriterier anvendes til fastsættelse af advokatsalær: Retsforholdets beskaffenhed, sagens betydning for parten, advokatansvaret, tidsforbruget, arbejdets art, omfang og karakter samt resultatet. Et større salær accepteres, hvor en ekstra indsats har været nødvendig, mens udtræden eller det opnåede resultat kan medføre et lavere salær end normalt. Der kan indgås bindende prisaftaler mellem klienten og advokaten, men det er ikke kutyme. (Kilde: Artikel i Advokaten 1/2001 om salærfastsættelse).

I dag er det sådan, at advokatkontorerne kan være nødsaget til at afvise en sag, da det på forhånd står klart, at der er tale om en underdæknings sag. Det kan således ikke betale sig at få ret. Er der tale om en klient, som af principielle grunde og med god økonomi vælger alligevel at føre sagen, kan det alligevel lykkes at få ret. Er der derimod tale om en klient, der ikke er så velstillet, og som måske ligger lige over indtægtsgrænsen for at få bevilget fri proces (210.000 kr. i år 2001), og er der ingen retshjælpsforsikringsdækning, ja, så vil de gældende regler for refusion af sagsomkostninger forhindre, at denne klient kan anlægge sag for at få sin ret gennemtruffet, da klientens økonomi simpelt hen ikke kan bære det faktum, at klienten kommer til at stå tilbage med en betydelig udækket advokatregning. Dette hænger dårligt sammen med ideen om, at vi lever i et godt retssamfund, hvor retssikkerheden er i højsædet.

Til imødekommelse af manglende forståelse for størrelsen af advokatregninger gives her en gennemgang af, hvordan et typisk sagsforløb ser ud:

En klient henvender sig telefonisk til et advokatkontor med sit juridiske problem, og der aftales et møde. Mødet afholdes, og advokaten giver sit foreløbige bud på sagen. Herefter bruger advokaten tid på at sætte sig ind i sagens dokumenter, så fakta er klarlagt, og finder den relevante jus frem. Der forsøges gerne en udenretlig løsning. Evt. afholdes syn og skøn for at få klarlagt, om der er grundlag for at gå videre med sagen. Der bruges i forbindelse hermed tid på udarbej-

delse af et syns- og skønstema enten kun på foranledning af den ene parts advokat eller efter aftale mellem begge parter advokater. Ved selve afholdelsen af syn og skøn deltager begge parter advokater samt parterne selv. Under sagsforløbet bruger både advokaten, parterne og advokatens sekretær tid på sagen, og parterne modtager kopier af alle skrivelser, så de er orienteret løbende. Hvis der ikke findes en forligsløsning, søges nu evt. om fri proces eller retshjælpsdækning; i den forbindelse finder der også tit en yderligere brevudveksling sted. Næste skridt er udtagning af stævning, og retten sørger for forkyndelse for sagsøgte. Der følger herefter enten en skriftlig forberedelse eller forberedende retsmøder. Er forberedelsen skriftlig, udarbejdes diverse processkrifter, svarskrift, replik, duplik osv. Sker forberedelsen for retten, er der forberedelsestid, evt. transport og fremmøde i retten, evt. ved anden advokat pga. afstanden, hvorefter der afgøres med denne for medgået tidsforbrug til korrespondance og fremmøde. Efter skriftlig forberedelse berammes første retsmøde, og der afsættes ½ til 1 hel dag til domsforhandlingen. Her forelægges sagen fra begge parter, nødvendig dokumentation forelægges, der foretages bevisførelse, evt. forsøger retten at mægle forlig allerede på dette tidspunkt. Til sidst procederes sagen, der afgives replik og duplik, og der søges forlig om ikke før så lige inden afslutning af sagen. Selve domsafsigelsen finder enten sted i forlængelse af domsforhandlingen eller hurtigst muligt efter, at domsforhandlingen er til ende. Parterne møder for at høre domsafsigelsen.

De vejledende salærtakster blev ophævet af konkurrenceankenævnet i 1996, hvorfor advokatsalærer nu ikke længere kan sammenlignes, men efter retsplejelovens § 126, stk. 2, må en advokat ikke kræve højere vederlag for sit arbejde, end hvad der kan anses for rimeligt, jf. de tidligere nævnte kriterier for fastsættelse af salær udledt af praksis. Finder klienten, at advokatsalæret er urimeligt højt i den pågældende sag, kan dette påklages til kredsbestyrelsen for den advokatkreds, hvor advokatkontoret har hjemsted. Kredsbestyrelsens afgørelse kan påklages til Advokatnævnet inden for 4 uger, jf. retsplejelovens § 146. Salærets størrelse kan ændres, hvis det er sat for højt generelt, hvis advokaten ikke har ydet en tilfredsstillende indsats eller foretaget et urimeligt skøn over sagen.

Det er ikke forslagsstillernes hensigt at tale advokaternes sag med hensyn til dækning af deres regninger i afgørelser om sagsomkostninger. Det er derimod klientens sag, vi forsøger at varetage, for det er denne, der trods en evt. vundet retssag selv må bære en meget